

STOF TOT NADENKEN

Samenvatting conceptfase

Sublieme Schoonheid | Sublieme Duurzaamheid

Thema

Binnenruimte

Ontwerpteam

Buro Bélen, COUP, De Groene Grachten, Hylkema
Erfgoed

15-9-2021

Heleen Agterhuis, Dewi Kuen, Peter Oussoren | COUP

Herbestemde iconische stadskerken zijn hun religieuze betekenis verloren, maar hun 'ziel' en geschiedenis niet. We zien het als een kans om in de drukke, compacte stad van vandaag een historische ruimte van relatieve rust te creëren. Een plek om te kunnen reflecteren en aarden.

STOF tot nadenken borduurt op 3 inspiratielijnen voort.

1) We zijn passanten in de tijd.

Generatie na generatie zal de kerkgebouwen op eigen wijze willen gebruiken. Als nomaden trekkend door de woestijn, op doorreis, zetten we onze tentjes op. We kruipen daarin bij elkaar om het snel warm te krijgen. Wij hebben kleinschalige oplossingen van textiel ontworpen. Flexibel inzetbaar, licht, eenvoudig, die de sublieme schoonheid van de gebouwen uit het verleden niet aantasten maar juist versterken.

2) De sublieme schoonheid van paramenten.

Liturgische textiele voorwerpen (paramenten), vaak rijkelijk versierd met christelijke symbolen en afbeeldingen, completeerden eeuwenlang de kerkinterieurs met 'roerende schoonheidselementen'. Kledingstukken als mantels en tunieken waren zowel functioneel (warm), als een betoverend onderdeel van religieuze vieringen. Die, tezamen met de ruimtelijk ervaring, de orgelmuziek en gezangen, de afgebeelde en vertelde verhalen, mensen in een andere staat brachten.

3) Selectief en doelgericht verwarmen.

Soms willen we de hele kerk gebruiken en soms juist maar een stukje. Door zo dicht mogelijk bij de kerkgebruikers te compartimenteren is het mogelijk om doelgericht en duurzaam te isoleren en te verwarmen.

Poëzie en techniek

Ons ontwerp bestaat uit een serie moderne 'paramenten', waarmee we de mogelijkheid tot een flexibele kerkinrichting creëren: t.a.v. functies, aantallen personen (1-100+) en compartimentering

voor verwarming en verlichting. Textiel als medium tussen mens en architectuur, in de volgende vormen:

- kazuifel (kledingstuk)
- kleine raamtent
- kleine kroonluchtertent
- kapelgordijn
- grote tent
- deelgordijn

We passen materialen en kleuren toe die zowel qua warmte als akoestiek waarde kunnen toevoegen aan het duurzame concept in hun 'natuurlijke' kleuruiting. Basistextielen die van oudsher veel voorkwamen in de kerk: wol (warm en dempend), velour (diep en vallend), linnen (sober en koel). En innovatieve textielen die iets kunnen bijdragen aan de functie en/of sfeer van de kerk: mycelium (zacht en aards), spiegelfolie (spectaculair en isoleren), grafiet textiel (stralingsvrij en anoniem), FeatherSilk (glanzend en bewegend).

De nieuwe paramenten spelen met de mogelijkheden die de bestaande architectuur biedt, zonder deze aan te tasten. De verticaliteit van de constructies, gericht op het leggen van een verbinding tussen het aardse, profane en het religieuze, sacrale, blijft in volle glorie aanwezig.

Energie en warmte

Mensen, als rondlopende kachels, verliezen meer warmte aan koude stenen dan aan textiele materialen. Met moderne paramenten kunnen we een lagere basistemperatuur in de grote ruimte hanteren (max. 15 °C) of zelfs de rest van de kerkzaal onverwarmd houden. In dat laatste geval kan er tot wel 50% bespaard worden op de gasrekening (afhankelijk van gebruiksfrequentie, bouwkundige staat, installatie en klimaat).

Sublieme toepassingen

Academiehuis Grote Kerk Zwolle wil met kazuifels, kleine kroonluchtertenten en deelgordijnen kleine en middelgrote activiteiten naast elkaar kunnen organiseren en een bruisende ontmoetingsruimte zijn. De Pieterskerk Leiden experimenteert graag met een grote tent boven het koor als pop-up café of studeerplek. Serene meditatie ruimten en een feestelijk middelpunt voor het 750-jarig bestaan van de Stevenskerk in Nijmegen worden mogelijk met kleine raamtenten en een fonkelende kroonluchtertent van spiegelfolie.